

ชื่อโครงการวิจัย การเตรียมความพร้อมของภาคไม้ผลเพื่อรองรับผลกระทบจากข้อตกลง

เขตการค้าเสรี

ชื่อผู้วิจัย

รศ.ดร.อัจฉรา จิตตลดากร และคณะ

ปีที่ทำแล้วเสร็จ 2554

242617

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความได้เปรียบเสียเปรียบของกลุ่มสินค้าผลไม้ของข้อตกลงเขตการค้าเสรีแต่ละสัญญา (2) ศึกษาความได้เปรียบเสียเปรียบของกลุ่มสินค้าผลไม้จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีในภาพรวม (3) ศึกษาสถานการณ์การผลิตสินค้าผลไม้ของไทย (4) วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการแข่งขันของสินค้าผลไม้ของไทย (5) จัดทำข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของภาคเกษตรที่เกี่ยวข้องกับไม้ผลของไทย

วิธีการศึกษาได้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับข้อตกลงเขตการค้าเสรี สถานการณ์การผลิตไม้ผลและการค้าผลไม้ที่สำคัญ รวมถึงอุปสรรคในการทำข้อตกลงและการเตรียมความพร้อมของภาครัฐ และศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บรวบรวมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยเทคนิคเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เจาะกลุ่ม และการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยสามารถผลิตผลไม้สำคัญได้ต่อเนื่องตลอดปี โดยไทยส่งออกทุเรียนและมังคุดมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก และมีส่วนแบ่งลำไยในตลาดโลกมากถึงร้อยละ 80 การทำเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลีย และไทย อินเดีย มีผลให้ไทยได้เปรียบดุลการค้าสินค้าเกษตรและสินค้าผลไม้ แต่ข้อตกลงระหว่างไทยกับ สาธารณรัฐประชาชนจีน และไทยกับนิวซีแลนด์ นั้น ไทยมีแนวโน้มเสียเปรียบ ในภาพรวมจากการทำข้อตกลงการค้าเสรี ไทยยังได้เปรียบดุลการค้าไม้ผล แต่การเพิ่มขึ้นมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออก อย่างไรก็ตาม สินค้าผลไม้ของไทยมีจุดแข็ง คือ มีหลากหลายชนิดและมีคุณภาพดี เกษตรกรและผู้ประกอบการมีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ และภาครัฐพร้อมให้การสนับสนุน ดังนั้นแม้ภาคไม้ผลของไทยบางส่วนยังมีจุดอ่อนด้านการผลิต คุณภาพผลผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด ทั้งยังประสบปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศ และมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีจากต่างประเทศ จากจุดแข็งจุดอ่อนดังกล่าว สินค้าผลไม้ของไทยก็ยังสามารถแข่งขันได้ หากกำหนดกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็งและจุดอ่อนเพื่อขจัดประโยชน์จากโอกาสและเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค ด้วยการเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ การเตรียมความพร้อมภาคไม้ผลเพื่อรองรับผลกระทบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีแบ่งเป็น 4 ประเด็นใหญ่ๆ ตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

1. *ภาคการผลิตหรือเกษตรกร* ควรเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ มีการรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งด้านการบริหารจัดการการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามความต้องการตลาด

2. *ภาครัฐกิจ* ควรศึกษา กฎ ระเบียบ เงื่อนไข มาตรฐานสินค้าและข้อตกลงทางการค้า พัฒนาการจัดการผลไม้หลังเก็บเกี่ยว ระบบโลจิสติกส์และข้อมูลสารสนเทศ วางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกับเกษตรกร รวมกลุ่มสร้างเครือข่ายกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และดำเนินธุรกิจอย่างมีคุณภาพ

3. *ภาคอุตสาหกรรมแปรรูป* ควรศึกษา กฎ ระเบียบ และมาตรฐานสินค้าของไทยและประเทศคู่ค้า พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์แปรรูปและบรรจุภัณฑ์ จัดทำระบบเกษตรแบบมีสัญญา รวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปและกลุ่มธุรกิจอื่น รวมทั้งปฏิบัติตามมาตรการและ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

4. *ภาครัฐ* ควรกำหนดมาตรการนำเข้า ทำข้อตกลงระหว่างประเทศ ควบคุมมาตรฐาน แก้ไขกฎระเบียบและมาตรการกีดกันสินค้า กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การค้าเสรี พัฒนา ไม้ผล และตลาดผลไม้ สนับสนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิต และการตลาด รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการรวมกลุ่มและเครือข่ายของทุกภาคส่วนให้เข้มแข็ง

คำสำคัญ FTA ไม้ผล การเตรียมความพร้อม

Research Title : A Preparation of Fruit Production Sectors to Cope with the Impacts of Free Trade Agreement

Researcher : Assoc. Prof. Achara Chittaladakorn, Ph. D. et al,

Year : 2011

242617

Abstract

The objectives of this study are (1) to search for comparison on advantages and disadvantages of fruits for each FTA agreement, (2) to search for inclusive comparison on advantages and disadvantages of fruits from FTA agreements, (3) to study for situation on Thai fruit production, (4) to analyze competition feasibility of Thai fruit, and (5) to recommend for preparation to cope with the impacts for all related fruit business sectors.

The secondary data collected are those related to the FTA agreements, fruit production and fruit trading, as well as the obstacles in making agreements and preparation of government sectors. The primary data were collected by both qualitative and quantitative techniques using participatory seminar, focus group seminar, and questionnaire interview.

The study shows that Thailand is capable of producing important fruits all year long. Thailand is the world No. 1 exporter of durian and mangosteen, and the Kingdom holds 80 percent share of longan world's market. The Thai-Australian and Thai-Indian FTAs have provided trade surpluses in agriculture and fruit produces for the Kingdom. However, the Thai - China and Thailand-New Zealand FTAs seem to create a disadvantage atmosphere for Thai fruit business. Considering inclusive impact of FTAs on fruit business, Thai still has trade surplus, but the increasing of the import value is higher than that of the export value. The strengths of Thai fruits sectors are fruits have high variations and good quality, farmers and related business sectors are capable of improving the quality of produces, products, and packaging, and the government sector stands ready to support; while the weaknesses are problems of production process, quality of produces, management, marketing, weather and non-tariff barriers. However, Thai fruits are in high potential on competition if the strategies would be developed based on strengths and weaknesses to find advantages with theses opportunities and to avoid threats.

The recommendations for preparation to cope with fruit production sectors from impacts of free trade agreement are provided for 4 each sector as follows:

1. *Production Sector or Farmers* should learn new technologies, set up groups and strong networks to effectively manage the production in order to have quality produces for the demanded market.
2. *Business Sector* should study rules, regulations, conditions, product standards, and trade agreements. This sector should improve post harvest management

techniques, logistics system, and information technology. They also should cooperate with farmers to plan for production and marketing, set up network with all related sectors, and run good quality businesses.

3. *Food Processing Sector* should study rules, regulations, and product standards both of Thailand and those of trade partners. The sector should improve both product and packaging to meet the standards, provide contract farming system, set up groups and networks of food processing and related businesses, as well as abide by all related laws and rules.

4. *Government Sector* should launch import measures, making international agreements, control quality standards, amend rules and regulation and ease trade barriers. This sector should set up policies and strategic plans for FTAs, improve fruits and fruit market, support researches to improve production and marketing potentials, distribute knowledge and information, promote group and network setting of all related sectors.

Keywords : FTA, Fruits, Preparation to cope with